

Περὶ τοῦ βάμβακος.

Πρὸ πολλοῦ ἤδη μετεφράσαμεν τὴν περὶ καλλιεργείας τοῦ βάμβακος πραγματείαν (ἦν ἀγγλική τις ἐν Μαγχεστρία ἐταιρία ἐδημοσίευσεν χάριν μεγαλητέρας διαδόσεως τῆς βαμβακοφυτείας), πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦ νὰ δημοσιεύσωμεν αὐτὴν ὡς παράρτημα τοῦ περὶ τῆς ἀγγλικῆς γεωργίας συγγράμματος, τὸ ὁποῖον ἔχομεν ἤδη ὑπὸ τὰ πιεστήρια. Μετὰ μεγίστης δὲ εὐχαριστήσεως ἴδομεν, ὅτι ἐν σπουδαίᾳ ἐφημερίδι δημοσιεύεται ἡ αὐτὴ πραγματεία, μεταφρασθεῖσα ὑπὸ φιλοπάτριδος ἀνδρὸς χάριν τῶν εἰς τὴν βαμβακοκομίαν ἐνασχολουμένων. Ἡ περίστασις αὕτη δίδει

τάς χρηστοτέρας περί τοῦ μέλλοντος τῆς ἡμετέρας πατρίδος ἐλπίδας, διότι ἤρχισαν σπουδαῖοι ἄνδρες νὰ ἐγκύπτωσιν εἰς τὴν μελέτην τῶν ζωτικῶν ζητημάτων, ἀπὸ τὴν αἰσίαν λύσιν τῶν ὁποίων καὶ μόνων θέλει προέλθει ἡ βελτίωσις τῶν τε ἰδιωτικῶν καὶ τῶν κοινῶν πραγμάτων. Φαίνεται, ὅτι ἤρχισεν ἤδη σχηματιζομένη σχολὴ νέων ἰδεῶν, ἡ ὁποία δὲν θέλει ἀργήσει, βεβαίως, ν' ἀναπετάσῃ τὴν σημαίαν τῆς ὑλικῆς προόδου τοῦ ἔθνους καὶ ὡς πρῶτον ἄρθρον τοῦ προγράμματος αὐτῆς ν' ἀναγράψῃ τὴν ἀνάγκην τῆς καλλιέργειας ὁλοκληροῦ τοῦ ἐλληνικοῦ ἐδάφους. Καὶ τῷ ὄντι ποῖον ἄλλο δύναται νὰ θεωρηθῇ σπουδαιότερον τούτου ζήτημα, ἀφοῦ ἡ γῆ τῆς Ἑλλάδος, καθ' ὅλα οὗτα καλητέρα τῆς ἀγγλικῆς, ἀντὶ νὰ περάγῃ, κατ' ἀναλογίαν τῆς παραγωγῆς τῶν ἄγγλων, ὀκτακόσια ἑκατομμύρια φράγκων ἀκαθάριστον ἑτησίαν πρόσοδον, παράγει μόνον ἑκατὸν! ποία ἄλλη ἰδέα δύναται νὰ θεωρηθῇ μεγαλητέρα ταύτης διὰ τὴν Ἑλλάδα;

Ἄλλὰ σκοπὸς μας εἶναι σήμερον νὰ γράψωμεν περὶ τοῦ βάμβακος. Ἐπανέλθωμεν λοιπὸν εἰς αὐτόν.

Αἱ τελευταῖαι περὶ πιθανῆς εἰρήνης τῶν Ἀμερικανῶν εἰδήσεις ἐπήνεγκον μεγάλην καταστροφὴν εἰς τὸ ἐν Ἀγγλίᾳ ἐμπόριον τοῦ βάμβακος. Ἡ τιμὴ αὐτοῦ ἐξέπεσε τεραστίως· ἡ δυστυχὴς δὲ αὕτη περίστασις ἐπενήργησε καὶ ἐπὶ τοὺς Ἕλληνας παραγωγεῖς. Σήμερον, ἢ οὐδόπως ζητεῖται ὁ βάμβαξ ἐν Ἑλλάδι, ἢ ζητεῖται εἰς τιμὰς εὐτελεστάτας, αἵτινες μόνις θέλουσι σκεπάσει τὸ ἥμισυ τῶν ἐξόδων τῆς παραγωγῆς· ἀντὶ τῶν δι' ἑκάστην ὀκτὼν δύω καὶ ἐπέκεινα δραχμῶν, εἰς ἃς ἐπροστοιχίσθη τὸ παρελθὸν ἔτος ὁ ἐλληνικὸς βάμβαξ, σήμερον μόνις προσφέρουσι δι' αὐτόν 40—60 λεπτά! ἡ τιμὴ αὕτη εἶναι καταστρεπτικὴ διὰ τοὺς ἐνασχολουμένους εἰς τὴν καλλιέργειαν τοῦ φυτοῦ τούτου.

Ἄλλοτε θέλομεν ἐξετάσει κατὰ πόσον ἡ εἰρήνη τῆς Ἀμερικῆς θέλει δυνηθῆ νὰ ἐπενεργήσῃ ἐπὶ τὸ ἐμπόριον τοῦ βάμβακος, εἴτε καταργουμένης ὅλως τῆς δουλείας, εἴτε καὶ διατηρουμένης προσωρινῶς διὰ συμβιβασμοῦ μεταξὺ τῶν ἐμπολέμων μερῶν, καὶ συγχρόνως κατὰ πόσον εἰσὶν εἰλικρινεῖς οἱ ἐν Ἀγγλίᾳ, ὡς πρὸς τὸν βάμβακα, ἀπαισιόδοξοι.

Περιοριζόμεθα μόνον σήμερον νὰ διευκρινίσωμεν τὴν θέσιν ἐκείνων ἐκ τῶν ἡμετέρων βαμβακοκόμων, οἵτινες, συλλέξαντες ἔχουσιν ἤδη εἰς τὰς ἀποθήκας αὐτῶν τὸν βάμβακα καὶ δὲν δύ-

νανται να τον πωλήσωσι, διότι είναι ακαταζήτητος εις τὰς αγο-
ράς τῆς Μεγάλης Βρετανίας· δὲν ὑπάρχουσιν ἄρα γε ἄλλα
ἀγοραὶ, ἢ μᾶλλον εἶπειν ἄλλα κέντρα καταναλώσεως τοῦ προϊ-
όντος τούτου; ὁ βάμβαξ ἀκατέργαστος ἀναμφιβόλως δὲν ἐξο-
δεύεται σχεδὸν οὔτε εἰς τὴν Ἀνατολήν, οὔτε εἰς τὰ βόρεια
τῆς Εὐρώπης μέρη· μεταβαλλόμενος ὁμως εἰς νήματα καὶ ὑφά-
σματα, εἰσχωρεῖ πανταχοῦ· ἀλλὰ τὴν στιγμὴν ταύτην παρατη-
ρεῖται περίεργόν τι. Ἐν ᾧ ἡ τιμὴ τῆς πρώτης ταύτης ὕλης,
τοῦ βάμβακος, ἐξέπεσεν, ἢ τῶν πραγμάτων, τῶν δι' αὐτῆς κα-
τασκευαζομένων, νημάτων καὶ ὑφασμάτων, διατηρεῖται πάν-
τοτε ἢ αὐτῇ, ἢ καὶ εἰς τινα εἶδη ἀνέβη ἔτι πλέον. Ἐν ᾧ συνή-
θως εἰς τὰ ἄλλα πράγματα συμβαίνει τ' ἀνάπαλιν· π. χ. ὅταν
τὰ ζῶα ᾖναι εὐθηνά, καὶ τὸ κρέας πωλεῖται εὐθηνόν· ὅταν τὰ
σιτηρὰ ᾖναι εὐθηνά, καὶ ὁ ἄρτος πωλεῖται εὐθηνός· ὅταν αἱ στα-
φυλαὶ εἰσὶν εὐθηναὶ, καὶ ὁ οἶνος πωλεῖται εὐθηνός· ὅταν τὰ ἐδώ-
διμα ἐν γένει ᾖναι εἶναι εὐθηνά, καὶ ὁ μετασχηματίζων ταῦτα εἰς
φαγητὰ καὶ ποτὰ ξενοδόχος πωλεῖ καὶ αὐτὸς εὐθηνά. Ἐπομένως
ἐπειδὴ ὁ βάμβαξ εἶναι εὐθηνός, ἔπρεπε τὰ τε νήματα καὶ τὰ
ὑφάσματα νὰ πωλῶνται εὐθηνά· καὶ ὁμως δὲν εἶναι εὐθηνά,
διότι οἱ ἐν Ἀγγλίᾳ ἐμπορευόμενοι τὰ εἶδη ταῦτα δὲν θέλουν
νὰ τὰ πωλήσωσιν εὐθηνά· ἀλλ' ἐὰν οὗτοι ᾖσαν, ὡς θέλουν νὰ
λέγωσι, πεπεισμένοι ὅτι λίαν προσεχῶς ὁ τῆς Ἀμερικῆς βάμ-
βαξ μέλει νὰ καταπλημμυρίσῃ τὸν κόσμον, ἠδύναντο τάχα νὰ
προτιμῶσι κάλλιον νὰ ἔχωσι πλήρεις τὰς ἀποθήκας τῶν παρὰ
νὰ πωλήσωσι τὰ προϊόντα τῆς βιομηχανίας τῶν εἰς τιμὴν ἀνά-
λογον πρὸς τὴν σημερινὴν τοῦ βάμβακος; μὴ πράττοντες δὲ οὕτω
ἀποδεικνύονται ἀναμφ. βόλως ἀνειλικρινεῖς εἰς ὅσα διεκδίδουσι περὶ
τε τῆς δῆθεν πιθανῆς εἰρήνης τῆς Ἀμερικῆς, καὶ περὶ τῆς δῆθεν
προσεχοῦς μεγάλης ἀφθονίας τοῦ βάμβακος.

Ἄλλ' ἐν τούτοις, καίτοι οὕτως ἐχόντων τῶν πραγμάτων, αἱ
ἀγοραὶ τῆς Ἀγγλίας ἐπιμένουν νὰ θέλωσιν ἀφ' ἐνὸς μὲν ν' ἀγο-
ράζωσι τὸν βάμβακα εἰς εὐτελεστάτην τιμὴν, ἀφ' ἐτέρου δὲ νὰ
πωλῶσι τὰ νήματα καὶ τὰ ὑφάσματα τῶν ἐργοστασίων αὐτῶν
εἰς τιμὰς ὑπερόγκους. Οὕτω θέλουσι καὶ ἡ θέλησίς τῶν εἶναι
νόμος· διατί; διότι ὁμοιάζομεν τὸν ἄνθρωπον, ὅστις ἔχων σί-
τον πωλεῖ αὐτὸν πρὸς 10 λεπτὰ τὴν ὀκᾶν καὶ ἀγοράζει τὸν
ἄρτον, ὅστις γίνεται μὲ τὸν σιτόν του, πρὸς δύο δραχμὰς τὴν
ὀκᾶν, διὰ τοῦτο διότι δὲν γνωρίζει νὰ κατασκευάσῃ ἄρτον.
Ἐχομεν βάμβακα, τὸν ὁποῖον πωλῶμεν πρὸς 60 λεπτὰ τὴν

όκάν, και αγοράζομεν τὰ νήματα και τὰ ύφάσματα, τὰ έξ αὐτοῦ κατασκευαζόμενα, πρὸς 20—30 δραχμὰς τὴν όκάν· ἡ Ἑλλάς, κατὰ τοὺς ὑπὸ τοῦ ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν δημοσιευθέντας πίνακας τοῦ ἔμπορίου, εἰσήξε, τὸ μὲν 1860 νήματα και ὑφάσματα βαμβακερινὰ δραχ. 8,256,224 τὸ δὲ 1861 4,676,460 τὸ 1862 3,500,000 κλπ. ὁλόκληρος δὲ ἡ γείτων ἡμῶν Ἀνατολή εἰσάγει ἐκ τῆς Εὐρώπης νήματα και ὑφάσματα βαμβακερινὰ ἑτησίως 200—300 ἑκατομμυρίων φράγκων!

Τί ἀποδεικνύει τοῦτο; οὐδὲν ἄλλο εἰμὴ, ὅτι τὸ ἑλληνικὸν προϊόν ὁ βάμβαξ δύναται κατὰ μέγα μέρος νὰ καταναλωθῆ ἐντὸς τοῦ Κράτους, μεταβαλλόμενος εἰς νήματα και ὑφάσματα. Ἐὰν δὲ ὑπάρξῃ μέγα περίσσευμα, δύναται νὰ ἐξαχθῆ πρὸς τὰς βορείους ἐπαρχίας τῆς Τουρκίας, τὰς Παραδουναβίου· Ἡγεμονίας και πρὸς αὐτὴν τὴν Ῥωσσίαν· διότι οἱ τόποι οὗτοι, μὴ δυνάμενοι φυσικῶς νὰ παράξωσι βάμβακα, οὐδέποτε θέλουσιν ἀποκτήσει βαμβακοκλωστικὰ καταστήματα· τέλος δὲ και εἰς αὐτὴν τὴν Ἀνατολήν.

Διὰ τί νὰ μὴ καταφύγωμεν λοιπὸν εἰς τὸ σωτήριο τοῦτο μέσον; ἂς μεταβάλωμεν τὸν ἤδη διαθέσιμον βάμβακα εἰς νήματα και εἰς ὑφάσματα, τὰ ὅποια θέλομεν πωλήσει ἀμέσως. Οἱ βαμβακοκλωμοὶ ἂς σχηματίσωσιν ἑταιρία, αἵτινες διὰ τινος χρηματικοῦ ποσοῦ 100 μέχρι 200,000 δραχμῶν, δύνανται νὰ προμηθευθῶσι τὰς ἀναγκαίας μηχανάς· τὴν πρώτην ὕλην θέλουν χορηγήσει οἱ ἴδιοι, ἀντὶ τῆς ὁποίας θέλουσι λαμβάνει νήματα και ὑφάσματα. Εἰς ἡν τιμὴν ζητεῖται σήμερον ὁ βάμβαξ πωλούμενος, μόλις θέλει φέρει 4—6 ἑκατομμύρια δραχμῶν, ἐὰν ὅμως μεταβληθῆ εἰς νήματα και εἰς ὑφάσματα, διὰ δαπάνης 4—5 ἑκατομμυρίων, εἰς καταστήματα, μηχανάς και ἐργάτας, (τὰ ὅποια και ταῦτα θέλουσι δαπανᾶσθαι ἐντὸς τοῦ Κράτους) θέλει πωληθῆ ἀντὶ 25—30 ἑκατομμυρίων δραχμῶν.

Εἶναι πασίγνωστον, ὅτι ἐν Ἀγγλίᾳ διὰ τῆς νηματοποιίας τοῦ βάμβακος ἐμορφώθησαν κολοσιαῖαι περιουσίαι. Ὁ περικλεῆς σὺρ Ροβέρτος Πήλ ἐκληρονόμησεν ἄπειρα ἑκατομμύρια, τὰ ὅποια εἶχε κερδίσει ὁ πατὴρ αὐτοῦ διὰ τῶν βαμβακοκλωστικῶν καταστημάτων. Ὁ δὲ Ἀρκβράϊτ (Arkwright) ἐφευρετῆς τῆς κλωστικῆς μηχανῆς τοῦ βάμβακος ἐκέρδισεν 168 ἑκατομμύρια φράγκων διὰ μόνην τὴν ἐφεύρεσίν του ταύτην.

Ἡ εἰσαγωγή τῆς βιομηχανίας ταύτης θέλει γίνεαι πρόξενος μεγίστων ἄλλων καλῶν εἰς τὸν τόπον· ἡ τέχνη αὕτη και οἱ

εἰς αὐτὴν ἐνασχοληθῆσόμενοι ἐργατικὴ πλῆθυσμοὶ θέλουσι ἀνοίξει διεξόδους ἀγνώστους μέχρι τοῦδε εἰς τὰ προϊόντα τῆς ἑλληνικῆς γεωργίας, ἧτις θέλει κατασταθῆ καὶ αὐτὴ ἐπιστήμων καὶ πλουσία. Εἶναι δὲ μαθηματικὴ ἀλήθεια, σήμερον ὅτι ἡ γεωργία πλουτίζει τὴν βιομηχανίαν καὶ ἡ βιομηχανία πλουτίζει τὴν γεωργίαν, ὅταν ἐν τῷ αὐτῷ τόπῳ καλλιεργῶνται συγχρόνως καὶ αἱ δύο· καὶ δὲν δύναται μάλιστα νὰ ὑπάρξῃ ἀνεπτυγμένη γεωργία εἰς τοὺς τόπους, οἵτινες στεροῦνται βιομηχανίας καὶ ἐμπορίου· διὰ τοῦτο οἱ ἄγγλοι θεωροῦνται, καὶ δικαίως, ὡς οἱ μᾶλλον τῶν ἄλλων λαῶν ἐπιδώσαντες εἰς τὴν γεωργίαν, ἐπειδὴ συγχρόνως εἰσὶν ὁ βιομηχανικότετος καὶ ὁ ἐμπορικότετος λαὸς τοῦ κόσμου.

Τὸ ζήτημα ταῦτο εἶναι ἐκ τῶν σπουδαιότητων καὶ ἐπομένως ἀξίων τῆς συντόνου προσοχῆς καὶ τῆς ἀδιαλείπτου μερίμνης τῶν τε ἰδιωτῶν καὶ τῆς ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως. Ἡμεῖς δὲ διὰ τοῦ παρόντος ἄρθρου δίδομεν νύξιν, ἀφίνοντες τοὺς εἰδημονεστέρους καὶ ἀρμοδιωτέρους νὰ σκεθῶσι καὶ ἐνεργήσωσι σκοπιμώτερον, ἀναλόγως τῆς σπουδαιότητος τοῦ πράγματος.

Ἀθῆναι 25 Φεβρουαρίου 1865.

Κ. ΦΩΣΤΗΡΟΠΟΥΛΟΣ.